

Kinnerups og Uggerhalnes historie

Fortalt af Poul Dahl, Horsens-Hammer Lokalhistoriske Arkiv

Kinnerup og Uggerhalne var et ejerlav i Horsens sogn. Der var oprindeligt ikke nogen egentlig bydannelse, men spredtliggende gårde. Der var 9 matrikler i lavet. Heraf var de tre store gårde Kinnerupgaard, Eget og Uggerhalnegaard.

De fleste landbrugsejendomme var fæstegårde under Langholt Hovedgaard. De blev, efter at Nis Peter Ahlmann i 1840 havde overtaget Hovedgaarden, efterhånden frikøbt fra fæstet, og nye husmandssteder dukkede op både i nord og syd. Et af dem var forfatteren Niels Anesens fødehjem, "Fredensdal".

"Eget" begyndelsen af 1900-årene. I dag er kun stuehuset tilbage. Foto i Horsens-Hammer Lokalhistoriske Arkiv.

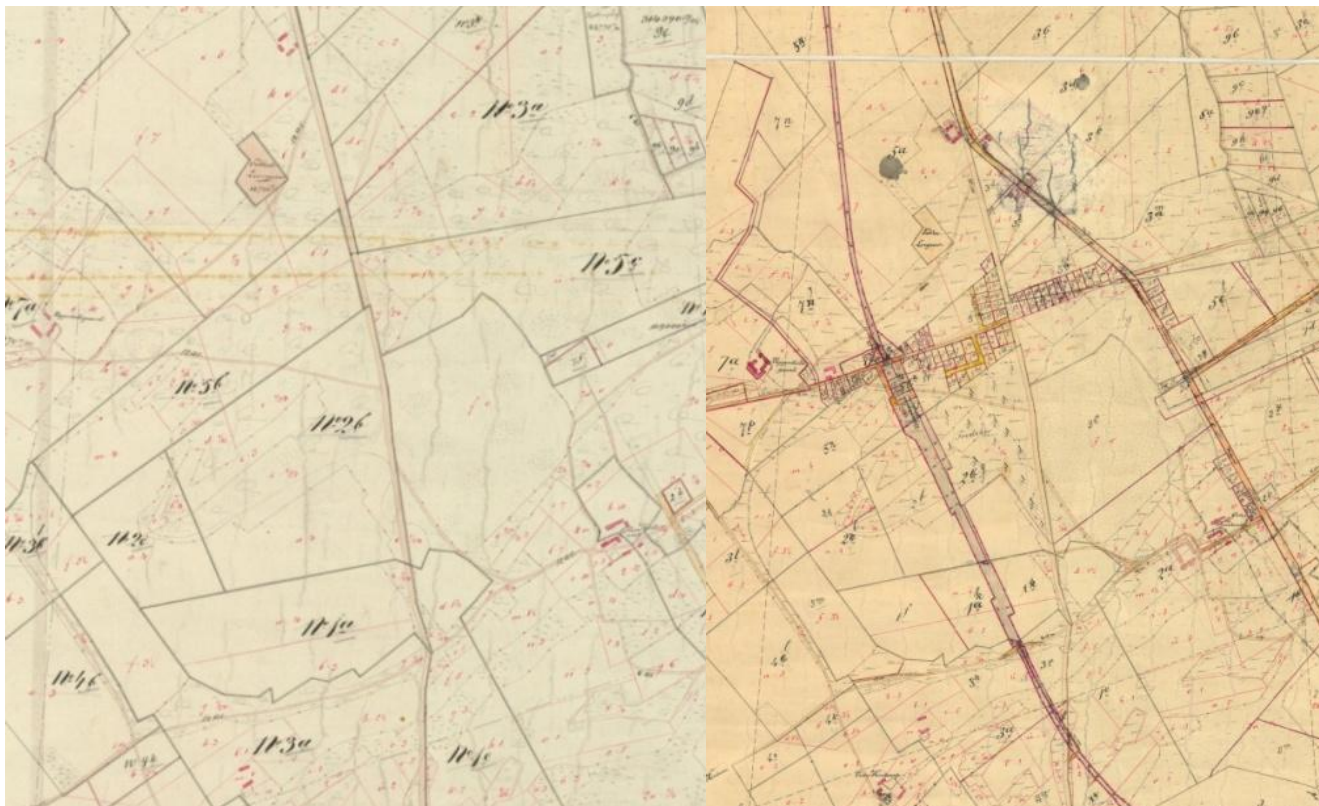

"Uggerhalnegaard" i begyndelsen af 1900-årene. Gården er revet ned. Der er i dag rideskole mm. Foto i Horsens-Hammer Lokalhistoriske Arkiv.

Der har levet mennesker i området, i hvert fald siden jernalderen, det viser en ikke udgravet jernalderbebyggelse på marken umiddelbart nord for Eget.

I århundreder havde vejen fra Nørresundby til Sæby sit forløb gennem ejerlavet, inde i Hammer Bakker. Der havde siden slutningen af 1700-årene været arbejdet på at udvide det overordnede vejnet i Danmark. Det kom sent til Vendsyssel.

I 1840erne blev Ny Sæbyvej anlagt øst for den gamle vej, nu i kanten af Hammer Bakker. Den løb sammen med den gamle Sæbyvej umiddelbart syd for "Eget", hvilket endnu kan ses i terrænet. I dag en del af "Hærvejsruten".

Til venstre: Matrikelkort 1854-1896. På kortet ses i midten den gamle Sæbyvej. Yderst til højre anes, at Ny Sæbyvej er ved at blive anlagt tæt ved Kinnerupgaard og Kinnerup Mejeri (2k).

Til venstre ved Matrikel 3a ses en ejendom i Vestre Kinnerup, som ikke findes mere. Ved matrikel 7a ses Uggerhalnegaard, og nord for lergraven ses gården Eget.

Til højre: Matrikelkort 1896-1965. Kortet viser jernbanetraceet og Uggerhalne Station (markeret med grå farve). Vejen i midten er den gamle vej til Sæby. Til højre ses den nye vej til Sæby, der rammer gammel Sæbyvej ved Eget. Kilde: Historiske Kort på Nettet.

Uggerhalne blev den del af ejerlavet, der for alvor udviklede sig. Der fremkom en ny bydannelse, da **privatbanen Vodskov-Østervraa** i 1924 blev åbnet med **jernbanestation** tæt ved Uggerhalnegaard. Banen bragte liv til området, som matrikelkortet fra 1896-1965 ovenfor tydeligt viser. En stationsby voksede frem.

Jordarbejdet til banens tracé var påbegyndt allerede i 1914, men færdiggørelsen blev udskudt på grund af stigende priser på jern under Første Verdenskrig.

Uggerhalne station omkring 1924

Kilde: Danmarks Jernbaner. Alex Kappels Forlag 1935.

Troen på, at banen ville komme, fik gang i foretagsomheden. I 1918 etablerede Hans og Dora Jensen **købmandshandel** tæt på den kommende station, og de første huse langs Grindstedvej blev bygget.

Hans Jensens Købmandshandel.

Postkort i Horsens-Hammer Lokalhistoriske Arkiv.

Hans Jensen fik hurtig konkurrence, for allerede omkring 1920 blev en ny købmandshandel åbnet på den anden side af Grindstedvej, i dag nr. 50B. Det var sønnen fra gården "**Ny Uggerhalne**", Marius Mark Jensen, der i stuehuset åbnede forretning. Konkurrencen om de trods alt få kunder var hård, så i anden halvdel af 1920erne måtte Marius Mark lukke forretningen og gå tilbage til landbruget.

*Købmand Marius Mark Jensen foran sin forretning. Man aner forretningens skilt på muren.
Foto: Horsens-Hammer Lokalhistoriske Arkiv.*

Der kom også en mindre, bymæssig bebyggelse i Kinnerup ved **Ny Sæbyvej**. I 1890 blev der opført et **andelsmejeri** ved vejen, på en grund skænket af ejeren af Kinnerupgaard. Mejeriet eksisterede frem til 1948. Der blev i 1928 bygget **købmandsforretning** over for mejeriet og flere huse kom til langs vejen.

Der var tidligere, i 1898, bygget en **baptistkirke** med Anton Nielsen fra ejendommen "Lille Eget" som leder af baptistsamfundet. Anton boede lige over for kirken.

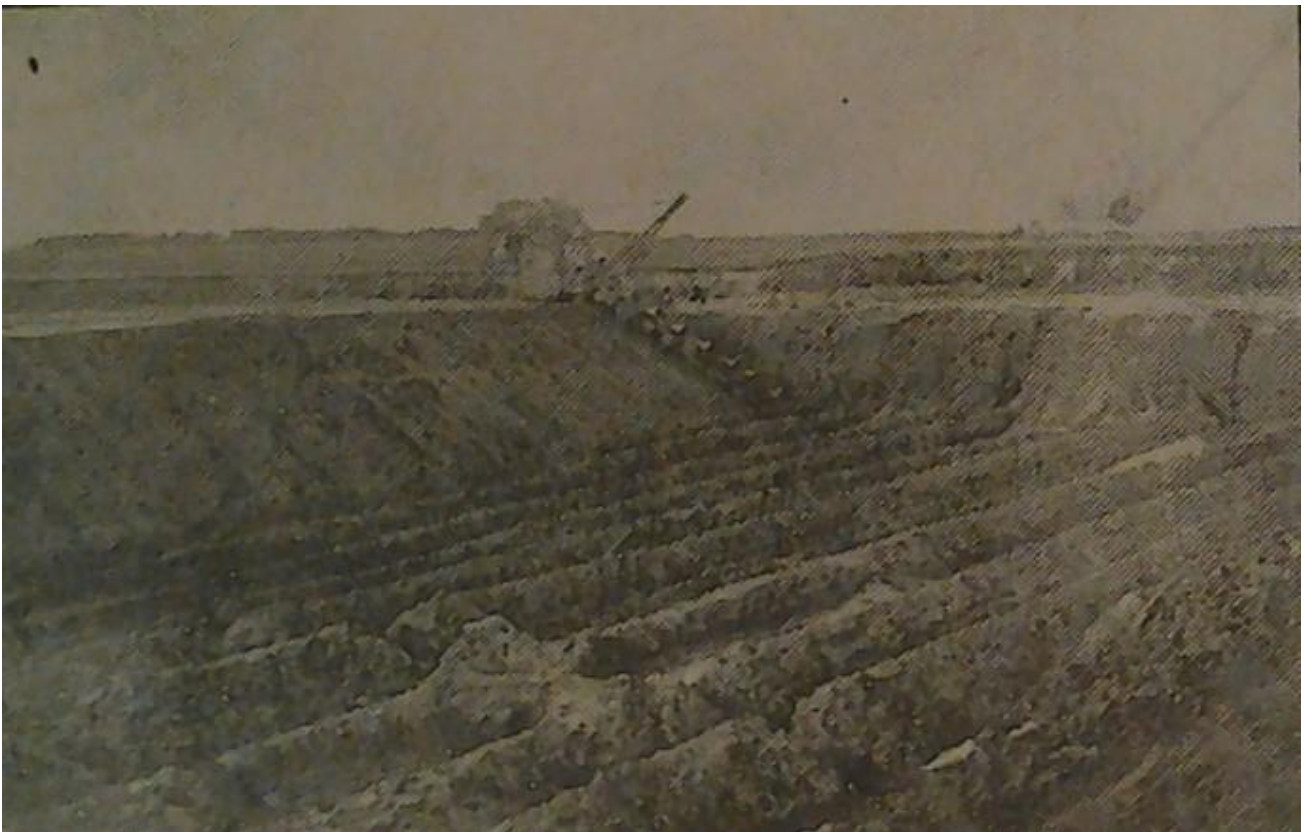

*Kinnerup Andelsmejeri med mejeristfamilien Bagge.
Postkort i Horsens-Hammer Lokalhistoriske Arkiv*

*Kinnerup Købmandshandel 1941 med købmandsparret Anna og Thomas Risager foran butikken.
Foto i Horsens-Hammer Lokalhistoriske Arkiv.*

Fra 1929 og frem til 1936 blev der gravet **mergel** øst for mejeriet på Kinnerupgaards marker. Det blev en af landets største mergelgrave; i perioder arbejdede der op mod 100 mand med at grave merglen, der ad flytbare spor og jernbane blev transporteret til store dele af Sydvestjylland.

*Mergelgraven i Kinnerup.
Foto: Aalborg Amtstidende.*

Med den udvikling fulgte mange arbejderfamilier og tilhørende boligbehov, så Kinnerup og Uggerhalne udvikledes; der dannedes efterhånden et større bysamfund.

Sognemæssigt hørte Uggerhalne og Kinnerup til Horsens Sogn. Børnene kom til at gå i skole i **Horsens Nordre Skole**, ved Gravsholtvej; da denne skole lukkede i slutningen af 1960'erne, flyttede børnene først til Vodskov, senere til Grindsted Skole.

Ved kommunalreformen i 1970 blev Uggerhalne og Kinnerup, sammen med resten af Hammer og Horsens sogne, en del af Aalborg Kommune.

*Landbrugsejendommen "Ny Uggerhalne" hvor der i 1920'erne var købmandsforretning. Bemærk de velholdte haver ved huse langs Grindstedvej.
Foto i Horsens-Hammer Lokalhistoriske Arkiv.*

Uggerhalne var i mange år kendt for det smukke og særprægede hus, **"Villa Verna"**. Historien om huset tog sin begyndelse i 1925, hvor fotograf og lærer Godtfred Jensen, senere Godtfred Samer, købte en parcel af sin broder, Peter Herman Jensen, der ejede gården "Ny Uggerhalne", og opførte huset.

*Villa Verna fotograferet slut 1920'erne. Bemærk lemmen til venstre i taget, via den lille trappe kunne man træde op på taget. "Her nød vi ofte eftermiddagskaffen i sommertiden" fortæller Anker Østergaard Christensen.
Bemærk også, at den midterste del af taget er glas – et stort lysindfald til fritidshuset.*

Foto i Horsens-Hammer Lokalhistoriske Arkiv.

Godtfred brugte "Villa Verna" til sommer- og fritidshus. Anker Østergaard Christensen, der er slægtning og opvokset på "Ny Uggerhalnegaard" fortæller, at Godtfred havde et fotoatelier i huset, det er baggrunden for dets særprægede udseende.

I 1945 blev "Villa Verna" overtaget af Hans Tavsen Mellerup. Mellerup, der var lærersøn fra Grindsted, havde været lærer på Kraghede Skole. Han fik kun få år i "Villa Verna" og hans søn Asger Mellerup blev ejer af huset frem til 1952.

Det var i Mellerupfamiliens ejerperiode, at den senere kendte kunstmaler Asger Jorn kom i huset. Asger Mellerup og hans bror Tage var begge kunstinteresserede. Tage var udøvende kunstner og i mange år ansat i Danmarks Radios Kulturafdeling.

Uggerhalne udviklede sig langsomt, men fra 1960erne og 1970erne kom der mere fart på. Nye parcelhuskvarterer skød frem på begge sider af Grindstedvej; det pågår stadig. I 2023 er der 259 indbyggere i Uggerhalne.

I nullerne udviklede Uggerhalne sig til et lille kunstmekka. Det var Henning Bitsch, der på sin ejendom "Egetsborg" udviklede **Galleri Hammer**, hvor kunstnere fra store dele af verden fik mulighed for at lave og udstille deres kunstværker. Det skete bl.a. fra 2018 gennem en kunstfestival, hvor kunstnere fra lande i og udenfor Europa, gennem et månedlangt kunst-værksted arbejdede med mange forskellige kunstformer. En succes, der fortsatte flere år frem. Flere af kunstværkerne er udstillet i Uggerhalne, for efter tre år med kommunalt støttede street-art festivaler besluttede galleriets støtteforening af etablere **Skulpturby Uggerhalne**.

Foto til venstre:
Gadekunstneren Jonny Hefty
i gang med MUGGEN RÆV.

Foto i midten:
Galleriejer Henning Bitch med
et af sine værker.

Foto til højre:
Daværende Rådmand Lasse Frimand beundrer
kunstner og svejser John Bisgaards fisk.

Dan Ole Faaborg har fotograferet de tre kunstnere og deres værker.

Heste, travsport, rideskole har i mange år været et særkende for Kinnerup og Uggerhalne. Men med Andreas Helgstrands overtagelse af "Møgelmosegaard" i 2015 tog drejningen en retning med både nationalt og internationalt udsyn.

Det begyndte oprindeligt i 1963, da Aksel og Hedda Strandberg overtog "Uggerhalnegaard". De indrettede ridehus i laden i 1973, hermed var startskuddet til **Uggerhalne Sportsrideklub** grundlagt. Fra 1985 fortsatte Gerda Nørgaard Karlsen og Jakob Karlsen, de udbyggede med ny ridehal. De fortsatte med rideskole indtil de solgte til Andreas Helgstrand – **Helgstrand Dressage** var skabt.

Der blev bygget nye stalde, ridehaller, udendørs baner og dyrlægeklinik. Privatpersoner kan få trænet deres heste, ligesom Uggerhalne Sportsklub fortsat tilbyder undervisning til lokale ryttere. På stedet findes også Nordjysk Center for Ridefysioterapi og Handicapridding.

Helgstrand Dressage og Academy har siden 2017 på de nyanlagte ridefaciliteter, arrangeret nationale og internationale ridestævner, og der er oprettet filialer i USA og Tyskland. I adskillige år det internationale spring- og dressurstævne **Equitour**, senere DM i forskellige discipliner. Senest **Nations Cup 2023 og DM i dressur 2023**. Uggerhalne er virkelig kommet på verdenskortet inden for hestesport.

Equitour blev i flere år afholdt på Helgstrands anlæg i Uggerhalne.

Foto: Dan Ole Faaborg